

Datum

Yttrande

Adress

August Palms Plats 1

Diarienummer

STK-2023-1051

Till

Socialdepartementet

Remiss från Socialdepartementet - Fler verktyg i socialtjänsternas arbete för att förebygga brott och stärka skyddet för barn, Ds 2023:15 S2023/02226

Sammanfattning

Malmö stad välkomnar utredningens syfte att skapa fler förutsättningar för socialtjänsten att förebygga brott och stärka skyddet för barn. Flera av förslagen kan bidra till att uppnå detta syfte. Malmö stad anser att det är positivt att fler myndigheter och aktörer ska vara anmälningsskyldiga vid oro för barn och att socialnämnder får utökade möjligheter att inhämta uppgifter i frågor om vårdnad, boende och umgänge. Malmö stad har dock vissa synpunkter vad gäller återkoppling till den som anmält oro för barn till en socialnämnd samt om utökade möjligheter till informationsdelning mellan socialtjänster.

Yttrande

Malmö stad välkomnar utredningens syfte att skapa fler förutsättningar för socialtjänsten att förebygga brott och stärka skyddet för barn. Flera av förslagen kan bidra till att uppnå detta syfte.

Malmö stad vill särskilt betona att stor vikt bör läggas vid ett starkt förtroende för socialtjänsten, vilket även påverkar förtroendet för annan kommunal verksamhet. Vikten av att arbeta för att skapa förtroende och förståelse för socialtjänstens arbetsätt och att se till att ett kommunikativt förhållningssätt bibehålls i kontakten med familjer blir ännu viktigare om, som utredningen föreslår, socialtjänstens verktyg för att inhämta och utbyta uppgifter ska utökas. Risken är annars att oron för anmälningar gör att fler familjer i utsatthet väljer att inte bara avstå socialtjänstens stödinsatser utan även väljer bort andra frivilliga kommunala insatser, som exempelvis förskoleverksamhet.

Kapitel 7.5 Fler myndigheter och aktörer ska vara anmälningsskyldiga vid oro för barn

Malmö stad anser att det är positivt att fler myndigheter och aktörer i samhället får en skyldighet att anmäla oro för barn. Flera av de myndigheter som kommer att ha en anmälningsskyldighet gör redan idag anmälningar när de uppmärksammar barn som kan fara illa. Det finns därför inte anledning att tro att ökningen av anmälningar till socialnämnderna

kommer att bli dramatiskt stor. Snarare är det troligt att det blir en successiv ökning av antalet anmälningar i takt med att fler myndigheter och aktörer skapar rutiner och utbildar personal.

Kapitel 8.4 Återkoppling till den som anmält oro för barn till en socialnämnd

Malmö stad ser att förslaget om obligatorisk skriftlig återkoppling kan ha positiva effekter. Det kan bidra till förutsägbarhet och struktur till den som anmält vilket kan påverka förtroendet för socialtjänsten i positiv riktning. Det finns dock en risk för att den förväntade effekten av en reglering kan överskattas genom att bestämmelsen inte leder till en ökad anmälningsbenägenhet. Erfarenheten i Malmö stad är att den som anmäler oro för ett barn önskar sådan återkoppling som socialnämnden inte kan ge utan samtycke, det vill säga vilken hjälp barnet får och att barnet är skyddat och tryggt. Det finns också en risk att förslaget bidrar till ytterligare byråkratisering utan att det ger de önskade effekterna. Malmö stad vill framhålla att en skriftlig återkoppling inte ersätter strävan efter samtycke samt behovet av dialog och samverkan mellan olika aktörer i samhället för att möjliggöra samarbete om barnet. Ett förslag om obligatorisk skriftlig återkoppling kan behöva följas av tydliga informationsinsatser där det framgår vilken information som kan lämnas vid en sådan återkoppling, för att undvika missförstånd.

Kapitel 11.6 Utökade möjligheter till informationsdelning mellan socialtjänster

Malmö stad bedömer att förslaget kan underlätta och möjliggöra viktigt samarbete mellan kommuner. Malmö stad vill dock framhålla att ansvarsförfrågan för den mottagande kommunen inte är tillräckligt belyst i utredningen, utan det finns frågor om gränsdragning mellan kommuner som behöver förtydligas.

Utredningen beskriver exempel på situationer då det kan bli aktuellt att dela information till en annan kommun. Det kan till exempel handla om misstanke om att barnet under den tillfälliga vistelsen i den andra kommunen på något sätt är inblandad i hantering av droger, befaras ägna sig åt stöld eller skadegörelse, rör sig i kriminella kretsar eller utsätts för rekryteringsförsök av kriminella gäng. Det är svårt att utläsa av utredningen vad konsekvenserna kan komma att bli för kommunen som tar emot informationen. Utredningen menar att kommunen som tar emot information kommer kunna och vilja vidta åtgärder för att förhindra den brottsliga verksamheten. Det finns dock ett tolkningsutrymme av innebörden av brottsförebyggande arbete vilket kan leda till olika uppfattningar av vilka åtgärder den mottagande kommunen förväntas göra.

Det framkommer inte i utredningen vilka åtgärder kommunen i praktiken kan eller bör vidta för att förebygga eller förhindra brottslighet. Städer och större kommuner kommer troligen att påverkas mer av bestämmelsen, vilket är viktigt att beakta inte minst i den ekonomiska konsekvensbedömningen.

Det finns andra situationer då barn kan riskera att utsättas för brott än de som ges som exempel i utredningen, till exempel vid umgängestillfällen med den andre föräldern. Dessa

situationer är nog så viktiga att betona. Även i sådana situationer är det oklart vilka åtgärder den mottagande kommunen har möjlighet att utföra för att förhindra brottslig verksamhet och hur långt ansvaret för den mottagande kommunen sträcker sig.

Kapitel 12.5 Utökade möjligheter för socialnämnder att inhämta uppgifter i frågor om vårdnad, boende och umgänge

Vad gäller uppgiftsskyldighet för vissa verksamheter som avses i skollagen rörande information som socialnämnden behöver för att bedöma vad som är barnets bästa i frågor om vårdnad, boende eller umgänge så underlättar detta för vissa av Malmö stads verksamheter. Detta innebär att en intresseavvägning kring vilka uppgifter som kan lämnas till socialtjänsten med stöd av den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 27 § OSL nu görs av lagstiftaren. Bedömningen som presenteras i utredningen förefaller också vara väl avvägd och motiverad.

Kapitel 14 Förslagets konsekvenser

Malmö stad bedömer att förslagen i utredningen bidrar till att barnets bästa kan tillgodoses i större omfattning och att barns rättigheter tas tillvara i större utsträckning än idag. Vissa av förslagen bedöms leda till ökade kostnader för kommunerna. Att fler myndigheter och aktörer är anmälningsskyldiga vid kännedom om eller misstanke att ett barn far illa samt förslaget om ökad informationsdelning mellan kommuner kommer på sikt innebära ett ökat behov av personalresurser.

Malmö stad avstyrker utredningens bedömning av de ekonomiska konsekvenserna. Flera av utredningens förslag kommer att leda till ökade arbetsuppgifter för socialtjänsten men endast ett av förslagen kostnadsberäknas. De övriga förslagen antas få försumbara eller inga ekonomiska effekter vilket gör att Malmö stad inte kan ställa sig bakom utredningens kostnadsberäkningar. Staden ser med oro på bristfällig finansiering av en lång rad redan beslutade reformer och ambitionshöjningar inom socialtjänstens område.

Ordförande

.....
[Förnamn Efternamn]
.....

[Fyll i titel]

.....
[Förnamn Efternamn]
.....

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden]